

سرشناسه	:	روح الامین، محمد امین، ۹۷۴ - ۱۰۴۷ ق.
عنوان و نام پدیدآور	:	بهرام‌نامه (آسمان هشتم: چهارمین مثنوی از خمسه میرجمله) // محمد روح‌الامین اصفهانی (م ۱۰۴۷ ق.)؛ با مقدمه و تحقیق گلناله هنری.
مشخصات نشر	:	قم: مجمع ذخایر اسلامی؛ بن: موسسه مطالعات شرقی و آسیایی دانشگاه بن، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۸ ص.: مصور.
فروست	:	میراث قطبشاهی/ زیر نظر اوا اورتمن، محمد کریمی زنجانی اصل؛ ۳.
شابک	:	بره: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۳۶۶-۶؛ ۱۲۰۰۰ رال: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۳۶۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	شیبا
موضوع	:	شعر فارسی - قرن ۱۱ ق.
شناسه افزوده	:	هنری، گلناله مقدمه نویسی
شناسه افزوده	:	کریمی زنجانی اصل، محمد، ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	:	اورتمن، اوا
شناسه افزوده	:	Orthmann, Eva
شناسه افزوده	:	دانشگاه بن. موسسه مطالعات شرقی و آسیایی
شناسه افزوده	:	Universität Bonn. Institut für Orient- und Asienwissenschaft
رده بندی کنگره	:	PIR ۶۳۷۲/۵۱ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	:	۱/۴۹۸
شماره	:	۲۶۹۲۷۰۹
کتابشناسی ملی	:	

بهرام نامه

(آسمان هشتم: چهارمین مثنوی
از خمسة میرجمله)

محمد روح الامین اصفهانی
درگذشته ۱۰۴۷ق

مقدمه و تحقیق
گلاره هنری

نشر: مجمع ذخائر اسلام - قم و دانشگاه فردریش ویلهلم - برلین
۱۳۹۱ هجری شمسی

www.ketab.ir

مجمع ذخائر اسلامی - قم، ایران / مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه فردریش ویلهلم - بن، آلمان

بهرام نامه

(آسمان هشتم: چهارمین منوی از خمسة میرجمله)

تألیف: محمد روح الامین اصفهانی (زمره ۱۰۴۷)

مقدمه و تحقیق: کلاله هنری

نشر: مجمع ذخائر اسلامی - قم، دانشگاه فردریش ویلهلم - بن

طراح گرافیک: هادی معزی عکس روی جلد: سید صادق اشکوری

چاپ: ظهور صحافی: نفیس نوبت چاپ: اول - اردیبهشت ۱۳۹۱ ش (۲۰۱۲ م)

شمارگان: ۱۱۰ جلد شابک این مجلد: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۲۶۲-۸

شابک میراث قطبشاهی: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۲۶۶-۶

قیمت دو سال انتشار: ۱۲۰۰۰ تومان (۲۰ یورو)

ارتباط با ناشر در ایران

قم، خیابان آذر، کوچه ۲۳، پلاک ۱، مجمع ذخائر اسلامی

تلفن: ۰۹۸ ۲۵۱ ۷۷۱۲۷۴ - دورنگار ۱۱۱۹ ۷۷۰ ۲۵۱ ۹۸ - همراه: ۰۹۸ ۲۵۲ ۴۳۳۵

www.zakhair.net www.mzi.ir

برای دریافت نسخه الکترونیکی، شش ماه پس از انتشار اثر، به سایت مجمع ذخائر اسلامی و دانشگاه بن رجوع کنید.

زیر نظر
اوا اور تمن
محمد کریمی زنجانی اصل

مشاوران علمی

صادق آصف آگاه (حسینی اشکوری)	مجمع ذخائر اسلامی (ایران)
فابریزیو اسپتزیاله	دانشگاه سوربن، پاریس ۳ (فرانسه)
سوو د اوتوفریو	دانشگاه بولونیا (ایتالیا)
اشتفان پپ	مؤسسه مطالعات ایرانی (اتریش)
محمد شریفی	مؤسسه فرهنگ نشر نو (ایران)
شادروان حسین ضیائی	دانشگاه کالیفرنیا (آمریکا)
حکیم سید ظل الرحمن	آکادمی ابن سینا، علیگره (هند)
اشتفان کانرمن	دانشگاه بن (آلمان)
فتح الله مجتبائی	دایرة المعارف بزرگ اسلامی (ایران)
علی مرتضویان	دانشگاه آزاد اسلامی (ایران)

www.ketab.ir

پیشگفتار

قطبشاهیان از سلسله‌های بزرگ اسلامی در هند بودند. همزمان با نخستین امپراطوران مغول، آنها با سرپیچی از همسایگان شمالی خود، در پایان سدهٔ دهم هجری / هفدهم میلادی به فرجام، گلکنده در جنوب هند را فتح کردند. سلاطین قطبشاهی در روزگار فرزندانشان، در حدود دوسده، با تأسیس مراکز متعددی برای آموزش و پژوهش، در جذب دانش‌پژوهان از سراسر جهان اسلام به دربار خود کوشیدند. با این حال، مهم‌ترین و برجسته‌ترین دانشمندانی که به گلکنده رهسپار شدند، ایرانی بودند. دلبستگی و پایبندی قطبشاهیان به تشیع و بهره‌گیری آنها از زبان فارسی به عنوان زبان رسمی دربار، گلکنده را برای اهل علم و فرهنگ ایران بس جذاب می‌نمود. در طول این دوره، متون فارسی و عربی فراوانی نوشته شده است، در حالی که با درج، شمار اندکی از آنها تصحیح شده‌اند؛ همچنان که دربارهٔ تاریخ اندیشه و اندیشوران آن روزگار نیز پژوهش‌های انگشت‌شماری در دست است. "میراث قطبشاهی" با نسخه‌برگردان متون فارسی و عربی نوشته شده در طول سلطنت قطبشاهیان، می‌کوشد بخشی از این میراث را در اختیار نهد. کتابهای این مجموعه، دامنهٔ گسترده‌ای از موضوعات را دربرمی‌گیرد؛ از جمله تاریخ‌نگاری، فلسفه، پزشکی، عرفان، ادبیات، مطالعات قرآنی و الهیات.

برای هر مجلد از این مجموعه، بر اساس معیارهای نسخه‌شناختی، یک نسخه خطی، برگزیده‌ایم. کوشیده‌ایم که به نسخه‌های قدیمی‌تر و دقیق‌تر اولویت دهیم. با این حال، در دسترس بودن، خوانایی و امکان تکثیر آنها نیز مورد توجه قرار گرفته است. هر مجلد، مقدمه‌ای به زبان‌های فارسی یا انگلیسی دارد که در آن زندگینامه نویسنده اثر و همچنین برخی اطلاعات مربوط به نسخه‌های خطی موجود از آن و محتوای کتاب ارائه شده است. این معرفی‌ها هرگز داعیه تجزیه و تحلیل ژرف مباحث مربوطه را ندارند و چنین عرصه‌ای برای مطالعات بعدی باز است. قصد این مجموعه، در اختیار نهادن شماری از نسخه‌ها و مواد اساسی برای پژوهش بیشتر است.

بایسته است تمام کسانی که یارِ دگر ما در انتشار این مجموعه نسخه‌برگردان بوده‌اند را سپاس گوئیم. پیش از همه، همکاران ایرانی‌مان را که یاریگر ما بودند، از دستیابی به نسخه‌های خطی تا مراحل انتشار آنها، انگاه، از تمامی اعضای شورای علمی و محققانی که با پیشنهادات خود و ابراز تمایل به فشار بر مقدمه بر کتاب‌ها، در انجام این کار و به فرجام رساندن آن یاریمان کردند. همچنین، مایلم که یاد دکتر حسین ضیائی، یکی از اعضای هیئت علمی‌مان را ارج نهیم. با دریغ، اکنون او در میان ما نیست که انتشار این مجموعه را شاهد باشد.

امیدواریم که این مجموعه در افزایش دانش ما نسبت به روزگار قطبشاهی سهمی داشته باشد و سرآغازی گردد برای پژوهش‌های بیشتری درباره این سلسله جذاب و تاریخ اندیشه آن.

بُن، شانزدهم مارس ۲۰۱۲ میلادی

اِوا اورتمن / محمد کریمی زنجانی اصل

فهرست مطالب

مقدمه محقق

- در آمدی بر رواج زبان فارسی و تشیع در جنوب شبه قاره هند ۱۳
- در آمدی بر زندگی و آثار روح الامین اصفهانی ۱۷
- مروری بر بهرامنامه روح الامین ۲۳

متن

- مناجات و آغاز کتاب ۳۸
- حکایت بر طبق مدعا ۴۰
- نعت حضرت پیغمبر صلوات الله و سلامه علی و آ ۴۱
- صفت معراج حضرت رسالت ۴۳
- منقبت شاه مردان صلوات الله و سلامه علیه ۴۶
- سبب نظم کتاب ۴۸
- در بیان رفتن این سالک بعد از رضای حضرت شاه به خدمت پیر خود و بهره مند گشتن
از دعای ایشان ۵۱
- مدح پادشاه خلد الله ملکه و سلطانه (محمد قلی قطبشاه) ۵۴
- مداحی به طریق خطاب ۵۶
- در بیان علو مرتبه سخن و فواید بعضی از حسنات و ترک برخی از سیئات ... ۵۸
- در بیان حقیقت راه حق و کیفیت جست و جوی آن بی عدیل بی همتا و برخی از موعظه
که مرآت جمال مطالب دنیا و عقباست ۶۰

- ۶۳ ..... آغاز داستان
- ۶۵ ..... رفتن بهرام گور به شکار
- ۶۸ ..... در بیان وفات کردن یزدجرد و افتادن ملکش به دست دیگران
- در بیان آگاهی یافتن بهرام گور از وفات پدر و نهادن زمانه تاج مروثی او را بر
تارک شخصی دیگر و دل دادن نعمان بن منذر شاه و نصرت کردن در گرفتن ملک
و راندن بهرام بی کران عیش و شادمانی فلک ۷۰
- در بیان فرصت کردن بهرام گور دانای مردم را به مصالح عیش و سرور و دیدن او
قصر خورنق را با ساکنانش در خواب و افکندن در جان شب کشتی بی طاقتی را در
آب و رفتن در آن فلک و جا دادن هر اختر را در برجی و گشودن چون جوهری
گردون هر روز تازه و بی ۷۲
- (روز شنبه) ۷۵
- (روز یکشنبه) ۸۵
- نشستن بهرام گور روز دوشنبه در گنبد سبز و عشرت کردن با دختر پادشاه
خوارزم ۹۶
- افسانه گفتن دختر پادشاه خوارزم ۹۷
- نشستن بهرام گور روز سه‌شنبه در گنبد زرد و عشرت کردن با دختر سقلاب
شاه ۱۰۴
- افسانه گفتن دختر سقلاب شاه ۱۰۴
- نشستن بهرام گور روز چهارشنبه در گنبد سفید و عشرت کردن با دختر پادشاه
تاتار ۱۰۸
- افسانه گفتن دختر پادشاه تاتار ۱۰۹
- نشستن بهرام گور روز پنج‌شنبه در گنبد سبز و عشرت کردن با دختر پادشاه
ختن ۱۱۷
- افسانه گفتن دختر پادشاه ختن ۱۱۸

نشستن بهرام گور روز جمعه در گنبد آبگون و عشرت کردن با دختر پادشاه

تازی ۱۲۹

افسانه گفتن دختر پادشاه تازی ۱۲۹

به خواب دیدن بهرام گور شکارگاه را و آهنگ صید گور نمودن و اسیر گور شدن ۱۳۴

در موعظه گوید ۱۳۸

حکایت بر طبق مدعا ۱۴۴

در ذکر بعضی از مطالب متفرقه ۱۴۶

خاتمه ۱۴۹